

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела поставити:

за шефа лекара унутрашњег одељења зајечарске окружне болнице I-вог реда Д-р Властимира Јанковића, лекара среза зајечарског и бив. државног питомца, по потреби службе, и

за лекарског помоћника I-ве класе болнице за душевне болести Ђорђа Шајновића, лекарског помоћника II-ге класе исте болнице.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 22. маја 1909. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела поставити:

за хемичара државне хемијске лабораторије Д-р Добросаву М. Кн. Милојковића, ванредног секретара V-те класе Министарства унутрашњих дела и досадањег вршиоца дужности државног хемичара, по потреби службе, и

за хемичара државне хемијске лабораторије Д-р Владимира — Аладара-Брунети доктора философије и магистра фармације, пређашњег државног питомца, садањег асистента исте лабораторије.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 22. маја 1909. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, решено је:

да се Михаилу М. Ђокићу, полицијском писару прве класе Управе вароши Београда, уважи оставка коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 22. маја 1909 г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, решено је:

да се Милан А. Бранковић, начелник друге класе среза грочанског, на основу

§. 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пенсијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 22. маја 1909. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за полицијског писара прве класе Управе вароши Београда Младена Банића, полицијског писара исте класе среза врачарског, по молби;

за полицијског писара прве класе среза врачарског Вождара Петровића, полицијског писара исте класе среза колубарског, округа београдског, по молби;

за полицијског писара прве класе среза мачванског Драгољуба Петаковића, полицијског писара исте класе Управе вароши Београда, по службеној потреби, и за полицијског писара треће класе Управе вароши Београда Рајка Симића, полицијског писара исте класе среза мачванског, по молби.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 25. маја 1909. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

СУДСКА МЕДИЦИНА И ЊЕН ЗНАЧАЈ ЗА ПРАВНИКЕ

(СВРШЕТАК)

Исто тако послужило знање Судске Медицине правнику као судији и у оним приликама, где се искази сведока, мишљења и сведоче судско-медицинских вештака не подударају, или где су дијаметрално противни. У таким случајевима има, истина, суд право и дужност, да ради коначног решења те несугласице или противности затражи стручно мишљење више инстанција — код нас Главног Санитетског Савета — али је и за то потребна нека извесна мера знања и искуства из Судске Медицине. Потребна је већ по томе, што

те диференције у исказима и мишљењу ваља најпре тачно уочити и целисходно извести, па тек онда питања прецизно формулисати. А где би суд био састављен из лица, која не располажу ни најобичнијим знањем и искуством из Судске Медицине, ту би често или само упоређење и процењивање несугласица и противности погрешно испало, или би постављена питања добила такав облик и таку садржину, да на њих ни Главни Санитетски Савет не би могао стручно и прецизно одговорити. Могло би се у таким случајевима и то десити, а често се и дешава, да судови унуте Главном Санитетском Савету само гола питања без аката ислеђења и претреса — дакле без икаквих података, по којима би он могао таки спор решити.

Судија, коме није страна суштина и област Судске Медицине, *опредељиваће се и решавити и у другим својим пословима за време претреса много брже и целисходније*, него онај, коме је та струка савсим непозната. Такав судија знаће и пр. тачно, кад му ваља наредити или тражити и „увиђај на лицу места“; на што се при том увиђају има нарочита пажња обратити; шта се од њега може ишчекивати; кад ваља лекарско-комисијски преглед тражити или одобрити; кад претрес ради дослеђења одложити; кад ексхумацију леша искати итд.

И коначна пресуда зависи донекле од знања и искуства судија у Судској Медицини. Процена и органско везивање разних исказа, мишљења, сведочења и свих других врста доказне грађе биће тим потпунија и основанија, што саме судије буду ширих и темељнијих погледа на сваки поједини спор; на сваки моменат и свако специјално питање тога момента — дакле и на спорна питања из области Судске Медицине, ако би се и она где истакла. А кад од спреме из Судске Медицине зависи тачност процене у појединим питањима спора, који има да се реши, онда, наравно, од тога зависи и то, како ће се коначно и цео процес решити — т. ј. како ће пресуда гласити.

Најпосле не сме се ни ово превидети. При квантитативној процени дела и кривиче, па према томе и при одмеравању и изрицању оштеће и казни, биће свакако онај судија и поузданији и исправнији — дакле и праведнији — који се, поред својих чисто правних начела и поред одредаба позитивног закона буде руководио и оним обзирима, које му буде диктовало његово знање и искуство из Судске Медицине. Тако ће н. пр. судија, који је добро познат са садржином и обимом Судске Медицине, много боље знати да оцени у колико су при покушају или извршењу дела имали удела и нарочити моменти, које ваља специјално у рачун узети — рецимо: бујност и младост, неразбор, душевно или телесно раздражење, неодољив нагон, душевна или телесна неразвијеност, запуштено образовање, прека потреба, потреба самодбране, изазван афекат, случајност, намера или баш зла намера ит.д. Исто ће тако у Медицини спреман судија много боље знати да процени и материјалну штету кога дела, ако се она буде тицала тела или здравља — дакле повреда и њихових последица — па ће према томе и праведније одмерити накнаду штете и казну. Судија без спреме из Судске Медицине могао би и у томе правцу погрешке чинити.

11. Знањ Судске Медицине помаже и тужиоцу. — Често се дешава у судској пракси, да се *правник и као тужилац* — био јавни (државни) или приватни — врло корисно може послужити знањем и искуством из Судске Медицине. Шта више: има случајева, где баш у судско-медицинским питањима лежи главна доказна снага, и где од њих зависи судбина свеколике оптужбе. — Из читавог низа таквих примера, о којима и сами правници имају свога искуства, изнећемо само неколико истрактивнијих.

Као што је познато, сумња на *насилну смрт тровањем* утврђује се судски поглавито секцијом леша и хемијском анализом појединих делова његових — нарочито дробова. Према томе је главна доказна снага баш у самој хемијској анализи, те од њеног исхода зависи и питање о постојању или непостојању дела тровања. Ако хемијска анализа испадне негативно — т. ј. ако судски хемичар не констатује у деловима сумњиве лешине трагове од отрова, онда сви други докази могу толико ослабити и од своје вредности изгубити, да се баш и сам тужилац у свом првобитном уверењу може поколебати, или да га (на основу таког стручног налаза) противници могу лакше потиснути. Нарочито ће тако што наступити у оним случајевима, где и сам тужилац није темељно упознат са судско-медицинском страном питања о тровању. На против пак тужилац, који има довољно знања и искуства из Судске Медицине, знаће се и у таким приликама наћи, па евентуално и своју тужбу одржати. Такав тужилац ће знати — а то ће, наравно, према приликама (у потврду своје тужбе) и пред суд изнети — да има и таквих случајева тровања, где се н. пр. отров у лешини хемијском анализом никако и не да констатовати (јер још нема за то довољно

поузданих аналитичних метода); да има опет других, где се отров (одмах или после неког извесног времена) може из лешине тако изгубити, да се од њега хемијским путем ни трага не може наћи; где се (утицајем лешинских продуката и других једињења) у мртвом телу отровно једињење може толико декомпоновати и изменити, да га хемичар уобичајеним методима не може познати и издвојити ит.д. У свима тим и многим сличним случајевима може ипак бити говора о тровању, и ако је хемијска анализа негативно испала, а такве случајеве не сме добар тужилац превидети и нерасправљене оставити.

Обично је, да се у судској пракси *оружје у руци лешине* са карактеристичним повредама истиче као доказ, да постоји дело самоубијства, а не злочина или несрећног случаја — нарочито, ако нађене повреде (и по месту и по облику) одговарају обичним приликама код самоубијства. Тако је н. пр. (при иначе нејасним другим знацима) крвав нож у крвавој руци заклане лешине врло основана индиција, да се тиче самоубијце, који се преклао. Исто тако послужиће нам као веома јак доказ за самоубијство и та околност, ако у руци особе, која је од метка из ватрена оружја погинуле, нађемо испуљен револвер. То је већ тако обична појава, да случајеви те врсте могу и самог тужиоца завести, или му положај према браниоцу јако отежати. Нарочито, се то може десити у оним приликама, где истражење није стручно вођено, или ако се тужилац нађе у сукобу са вештим и спремним браниоцем, а сам није довољно спреман из Судске Медицине. Такав тужилац неће, може бити, ни покушати, да и поред свега тога тачно и позитивно искључи самоубијство и несрећан случај. Или све ако се и сети, да то покуша и да пред судом истакне, како злочинци по гдекада својим жртвама намерно утискују орушје у руку, не би ли свој злочин прикрили и као самоубијство представили, не ће знати то судско-медицинским доказом да утврди, или неће умети да ослаби доказну вредност оних навода и факата, што их је бранилац у корист свога клијента пред судом изнео. Неће н. пр. тражити, да се утврди, у којој је руци нађен нож код лешине, да према положају повреде или према томе, је ли жртва за живота била дешњак или левак, утврди или оспори могућност самоубијства; да ли је тај нож нађен (и оштрицом и врхом) таман у таком положају, који би одговарао приликама при самоубијству; да ли је револвер био у руци „чврсто и грчевито“ стегнут, или је очевидно тако лако и лабаво у њу утиснут, да се тек само о длан и о прете ослањао; да ли не постоји могућност, да је погинула особа у самоодбрани против туђег насиља или — може бити — у двобоју, с оружјем у руци, од другог погођена као жртва пала ит.д. А чим то не буде знао навести и утврдити или искључити, могу му и сви други основи тужбе пасти.

И у судским споровима, где *питање о мушкој сиолној неспособности* (*impotentia verilis*) игра важну улогу — н. пр. у случајевима силовања (са последицама),

у брачним парницама због мушке неспособности, у споровима о легитимности детета ит.д. — може вешт и у Судској Медицини добро верзиран тужилац доказним материјалом из области Судске Медицине — н. пр. примерима ране мушке зрелости, случајевима *potentiae coeundi et generandi* испод 10 година, *potentiae generandi* при иначе врло сумњивој или слабој потенцији *coeundi* ит.д. — убедити суд о ономе, што у својој тужби наводи, а што му противници (браниоци) оспоравају.

12. Судска Медицина у служби браниоца. — Још су чешћи случајеви из судске праксе, где се вешт и у Судској Медицини добро спреман правник може истаћи као *одличан, јаван или приватан правобранилац* — нарочито у споровима кривичне природе. Шта више, може се рећи, да баш у тој врсти примене правних принципа на случајеве из судске праксе правник највише и долази у прилике, где се може и мора послужити знањем и искуством из Судске Медицине, ако хоће да има успеха. За доказ томе навешћемо само неколико најобичнијих примера — а правници у судској пракси знаће их набројати још много више из свог сопственог искуства.

Замислимо овакав случај — а таквих случајева бивало је често и у нашој судској пракси. Суди се жени, која је под оптужбом, да је *отровала свога мужа*. Сав доказни материјал терети оптужену особу; све прилике стекле се у корист државног или приватног тужиоца; шта више: и хемијска анализа утврђује дело тровања, констатујући, да је у деловима сумњиве лешине нађена довољна количина отрова: само бранилац доказује, да поред свега тога у овом случају ипак не постоји дело тровања. Он н. пр. упорно тврди, да је нађена количина отрова дошла у тело покојниково: 1., као лек (ако се н. пр. тиче каквог тровања с морфијумом или кокајином код морфинисте или кокајинисте, или тровања сичаном код лица, које је за живота употребљавало сичан против какве кожне болести, опште слабости, грознице ит.д.); — 2., као супстанција, с којом је покојник већ по свом занимању радио или иначе морао непрестано долазити у додир, те је у тело примати (као што је н. пр. олово за слово-слагаче, лончаре, грнчаре, молере; арсен за кожаре; бакар за казанције; жива за раднике у живиним рудницама ит.д.); или 3. као препарат, који је покојник у нарочитој какој намери употребљавао (као што н. пр. неки (т. зв. арсенофази) узимају сичан, да боље издрже напоре, да им је кожа лепша и коса сјајнија; или опијум и хашиш, да их занесе и опије; или бела дону, да им зенице буду веће, а тиме и око изразитије) ит.д. У другим случајевима може опет бранилац доказивати и доказати, да је нађени отров у лешини могао у њу доспети и после смрти — рецимо на тај начин, што дробови и други делови лешине при отправљању за хемијску анализу нису прописно запечаћени, па је у њих путем онај отров намерно потурен или случајно доспео; што је из мртвог (вештачког) цвећа, којим је лешина била окићена, или из металних

окова и других намета на мртвачком сандуку ова или она врста отровног јединења у мртво тело прешла; што је гробљанско земљиште, у коме је лешина неколико месеци лежала, таке врсте, да садржи у себи знатније количине отрова (н. пр. сичана), па је тај отров у извесним приликама могао доспети и у лешину ит.д.

При сумњи о *мушкој способности да жену оплоди* (potentia generandi) игра по глекада важну улогу и т. зв. *аспермија* и *азооспермија* — било као физиолошка или као патолошка појава на мушкарцу. И њу ће бранилац моћи врло zgodно употребити у корист свога заштићеника — али само онда, ако и сам буде то медицинско питање потпуно разумевао. Иначе се може ласно десити, да н. пр. тужилац за силовање с трудноћом као последицом, или тужилац, који заступа легитимитет детета, у спору о томе продре са својим мишљењем — баш и у оним случајевима, у којима би се судско-медицинским методом могла доказати impotentia generandi код мушкарца, независно од његове способности за обљубу (potentia coeundi).

При судским претресима о *убијству дете нарочито кокилади* истиче се одмах као једно од најважнијих и пресудних питања — питање о томе, је ли дете живо рођено, јер од тог питања зависи, наравно, може ли се у опште и говорити о делу детеоубијства. То питање решава се данас најпоузданије т. зв. плућном пробом. Где се судско-медицински утврди, да су плућа сумњиве дечје лешине на води пливала (а то ће рећи, да су ваздуха у себи имала, дакле и дисала), ту ће тужилац — поред других својих доказа — имати довољно ослоња, да говори о делу детеоубијства. Па ипак и позитивну плућну пробу може вешт и у Судској Медицини добро верзиран бранилац у корист своје одбране употребити и протумачити. Може доказивати и доказати, да је дете ипак мртво рођено, и ако су му плућа из лешине на води пливала, ако н. пр. изнесе и докаже, да су на том детету чињени покушаји за повраћање у живот, па да му је тога ради неко силом свој дах у уста дувао; или да су детиња плућа на води пливала не зато, што су била пуна ваздуха, него зато, што су се почела већ распадати, па се у њима развила велика количина гасова распадања те их напирала и лакшим учинила; или да су била у спириту, те тиме толико олакшала, да су морала на води пливати; или да је проба чињена, кад су плућа била смрзнута, па су се морала (као и лед) над водом држати, и ако нису у себи имала ваздуха ит.д. А кад таким доказима доведе позитиван налаз плућне пробе у сумњу, онда, наравно, већ има разлога тврди, да се у том случају није могло тичати детета, које је живо рођено — дакле да не може бити ни дела детеоубијства.

Тужбе због *телесне повреде и злоставе* утврђују се обично лекарским уверењем или лекарском сведојбом, а у такој сведојби најчешће игра главну улогу — *модрица као траг извршеног насиља*. Па и тај, привидно тако позитиван доказ извршеног насиља, може вешт бранилац у

извесним приликама сасвим обеснажити. Може навести и доказати, да описана модрица није траг насилне повреде туђом руком, него намерно изазван вештачки производ. Може н. пр. изјавити сумњу или баш и позитивно доказати, да је та модрица била само модро бојадисано место коже¹⁾, или да је — и по облику и по месту на коме је описана — постала намерним *»исисавањем крви,«* штипањем, гнечењем и т. д. Ако је, дакле, лекар у сведојби пропустио, да ту могућност нарочито и изрично искључи (а тога бива врло често), онда ће вешт и у Судској Медицини добро спреман бранилац имати маха, да таку могућност бар претпостави или баш и докаже, те тиме доказни материјал тужбе ослаби — односно сасвим поништи.

Вешт и у Судској Медицини добро верзиран правник може као бранилац много учинити за одбрану своје клијенткиње или својих заштитника друге врсте и при судским споровима, који се односе на *симулацију и дисимулацију трудноће или поробаје* — било у кривичним, било у грађанским парницама. По глекада је таки бранилац од велике користи не само за оне, које заступа, него и за сам суд. Његов доказни материјал знатно припомаже изналажењу и констатовању објективне истине.

Најпосле може се правник као бранилац у неким извесним приликама згодни послужити својим знањем Судске Медицине, да с разлогом и позитивним фактима сузбије изказе сведока и наводе оптужбе, који иначе изгледају тако природни и толико основани, да се о њима обично и не расправља. Тако н. пр. добар бранилац може у корист онога, кога заступа, доказати, да се и врло кратким ножем (или другим пиљатим оруђем) може грудни кош скроз пробост; да се и једним метком из ватрена оружја може учинити више устрелних повреда; да се и једним замахом или потезом може извести више посекотина; да епилептичар (падавичаво чељаде) или потатор (пијалац) у привидно урачуљивом душевном стању може учинити дело, за које није одговоран; да докаже брачног детета т. з. позним порађајем; да ухвати симулисање полне инфекције и т. д. Све су то случајеви — а њих има још много више — где правник и као бранилац може постићи сјајне успехе — било одмах при ислеђењу и главном претресу спора, било у каснијим стадијама његовим код виших инстанција. Али то може постићи само онда, ако се буде умео значајки послужити новијим тековинама из Судске Медицине.

Д-р М. Јовановић-Батут

БЕРЛИНСКА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Одељење V.

Поглавити задатак овога петог одељења састоји се у контроли над странцима и прогонствима из земље.

¹⁾ Наше жене «граде модрице» чивитом.

Свако новодосељено лице мора се пријавити своје кварту у року од шест дана. Сваки, са извесним потребним изузетцима (особе вишега положаја), морају се и лично пријавити, којом се приликом у кварту саставља један нарочити протокол, т. зв. *»пријава пребивања«* (Aufenthaltsanzeige), у који се нотирају исцрпни подаци о дотичном, као о томе у којој је цељи дошао, на које време, одакле, о фамилијарним односима, имовном стању и т. д. У исто време траже се и легитимације (путна исправа или какав други документ), па ако их овај нема или су непотпуне или недовољне, онда му се обично оставља један мањи рок у коме има да их набави, што ако не учини онда му се наређује да напусти варош, а и сам кварт може тражити поред тога обавештење из места где је раније живео.

Нарочито је поштрена контрола над странцима, чија се документа и начин зараде детаљно испитују.

Кад су односи лица у *»пријавама пребивања«* тачно утврђени онда се ти протоколи достављају од стране квартава овом одељењу, где се испитују ради евентуалне одлуке о прогонству, које се може наредити у интересу јавне сигурности, из политичких обзира или на захтев општинске власти, која има право да тражи његово удаљење са материјалног гледишта, када сумња да јој дотични може доцније настати на терет ако би у месту остао прописано време за принадлежност једној општини и тиме стекао право на њену потпору.

Подаци из *»пријаве пребивања«* преписују се на нарочите картоне, који се по азбучном реду слажу по кутијама према народностима: Французи, Руси, Талијани и т. д. Свака њихова промена стана доставља се и овом одељењу ради нотирања на поменути картонима. У случају одласка то се такође нотира и његов картон вади се из односне кутије пријављаних и ставља у другу одјављених, опет по азбучном реду и државама. Ако се дотични опет после краћег или дужег времена врати, онда се његов картон вади и опет ставља на старо место.

Странци који се чиме било учине сумњивим прате се извесно време док се не увере да његово бављење нема какав политички, шпијунски или у опште кривични карактер.

О путницима по хотелима води старање политичка полиција, као што ћемо то доцније видети.

У надлежност овог одељења долази још и *расправљање односа између господара и слугу*.

Служитељске исправе издају квартави, а одељење за оне са стране и дубликати. Дубликати се издају пошто се у њих унесу неколико последњих сведојби. При неиспуњењу уговора полиција има право расправљања појављених спорова и приватно извршење, иначе ти приватно-правни односи подлеже коначној одлуци суда.

Уредба о млађима је још од 1810. године, али изузев неких застарелих одредаба подмирује добро још и сада свој задатак.

Одељење VI — Иступна кажњавања.

Према закону о доношењу полицијских пресуда за иступна дела (Gesetz betreffend den Erlass polizeilichen Strafverfügungen wegen Übertretungen von 23. April 1883.) местна полиција (па била она државна или општинска) има право кажњавања за све иступне кривице, без обзира на законом предвиђену највећу меру, до 30 марака или три дана затвора у случају немаштине.

Ако полиција нађе да је дотични заслужио строгу казну по што она има право да казни, онда га преко среског државног тужиоца (Amtsanwaltschaft) оптужује надлежном среском суду (Schöfengericht), састављеном из једног државног судије као председавајућег и два грађанина (Schöfen), који се почетком године слично поротницима бирају за текућу годину.

Пошто берлинска полиција има као престоничка изузетно већи ранг, ранг окр. начелства (Regierung), то она има право на веће казне по остале местне полиције — до 60 марака или у случају немаштине шест дана затвора.

Све се иступне пресуде доносе само у овом одељењу, које се дели на шест пододељења, од којих свако ради по неколико додељених му врта иступних кривица.

Казна се изриче кратким путем, пресудом (Strafverfügung, Strafzettel), а поступак је при томе овај:

Кад неко лице учини какву иступну кривицу улични позорник и у опште полицијски службеник, коме она дође до знања, нарочитим формуларом који се односи на природу дотичне кривице, укратко чини доставу (Strafanzeige) кварту односно лица и учињеног дела, наводећи је ли он сам био очевидца или други и који. Ако полиц. орган није био сам очевидца онда се у кварту саслушају потребни сведоци, па се по том у првом случају сама достава, а у другом и сведочки искази, шаљу президиуму за ово одељење. Овде се достава здружује у архиви с ранијим актима дотичнога лица, ако их има, па онда шеф према природи кривице и личности одлучује: да ли ће дотични само да се опомене, или полицијски казни, или оптужи суду.

Ако има да се донесе пресуда њу онда израђује један чиновник у оригиналу, управо попуњава готов штампан формулар, па се онда подноси шефу који је потписује и ставља величину казне. Пресуда се за тим заводи у „казнени списак“ (Strafliste) у коме постоје ове рубрике: № (редни број за текућу буџетску годину, од 1. априла једне, до 1. априла друге године), име, стање и место становања кажњеног, датум пресуде, казна, назначење када је послата благајни, назначење када је послата среском државном тужиоцу (у случају жалбе), назначење о извршењу и примедба. Чим се у тај списак заведе (у општи деловодник се не уводе, сем ако нема по њима што више да се ради, наређује накнадна истрага и т. д.) шаље се благајни, која је у своју новчану књигу под истим бројем заводи. Из благајне се шаље на препис, где се пре-

суда за кажњеног преписује на нарочитом формулару.

Пресудом се у кратко констатује дело, чиме се оно доказује и позив кажњеноме да у року од 8 дана по њеном пријему положи полицијској благајни назначену суму, или ако је њоме незадовољан изјави жалбу, иначе да ће се пресуда у току идућа три дана принудно извршити. Тај препис потписује такође шеф и онда се преко дотичног кварта или преко поште доставља кажњеном. Овај онда или плаћа казну (може је послати и преко поште) или изјављује жалбу и тражи судску одлуку. Жалба се може послати написана или и на протоколу изјавити без икакве таксе.

По изјављеној жалби, а и пре ове, ако одељење увиди да је пресуда неумесна или строга, оно је може, док још није послата суду, преиначити или казну и сасвим опозвати и онда је по жалби не шаље суду. Кад се по изјављеној жалби предмет пошаље суду, онда полиција по њему нема шта више да ради, јер акта тада остају код суда и казна онда утиче у судску касу и припада држави, иначе оне казне које се полицији положе шаљу се крајем сваког месеца општинској благајни као олакшица за суму, коју општина подноси за покриће једнога дела полицијских трошкова.

(НАСТАВИКЕ СЕ)

Жив. А. Лазић

ПОЛИЦИЈА У ФРАНЦУСКОЈ

(СВРШЕТАК)

Управник париске полиције доноси тако исто одлуке о интернирању и за оне болеснике, које му судске власти или казнени заводи стављају на расположење (окривљени за које се лекарским прегледом утврди да су неурачуњиви и да их с тога треба интернирати и осуђеници на којима се, за време издржавања осуде, покажу знаци душевне болести). Поред овога, он је још дужан да води сталан надзор над болесницима који још нису интернирани, као и над онима који су из завода отпуштени.

Други део атрибуција управникових у овој материји односи се на заштиту индивидуалне слободе. У овом циљу он је дужан водити строго рачун о томе да се законске формалности за интернирање душевно оболелих најстроже испуњују.

Преглед душевно оболелих у јавним азилима врши се сваке год. редовно у месецу јануару и јулу. Ових азила има 8 на броју. Лекари (3), који овај преглед врше, дужни су саставити извештај о сваком болеснику понаособ. У ово исто време и на исти начин прегледају се и болесници у приватним азилима, којих има 12. Овим периодичним прегледима треба додати и индивидуалне, које врши лекар-инспектор над појединим болесницима по тражењу њихове фамилије, или власти, или најзад, поводом њихових рекламација.

Оружје. Закон од 14. августа 1885 год. допушта слободну фабрикацију и трго-

вачки промет оружја и муниције, али их потчињава извесним формалностима превентивног карактера. Тако су фабриканти и продавци оружја и муниције дужни подносити полицијској префектури пријаве о отварању, затварању и премештају својих фабрика и радњи, као и пријаве о увозу и извозу своје робе. Поред овога, они још морају водити нарочите, од полицијске власти потврђене књиге, и у њима бележити ток својих послова.

Старинари. Према чл. 1. зак. од 15. фебруара 1898 год. старинари у сенском департману дужни су прегледно пријавити се полицијској префектури, и добити допуштење за свој рад. Улични старинари, т. ј. они који немају сталног дућана, добијају још и нумерисану значку са својим именом и презименом, коју увек морају собом носити.

Посреднички биро-и. Према чл. 10. зак. од 14. марта 1904 год. регламентација и надзор посредничких биро-а у Паризу и ресору париске полиције припада управнику полиције. Биро-и ови двојаки су: с таксом и бесплатни. И једни и други детаљније су регулисани полицијском наредбом од 10. јуна 1904 год.

Странци. Према једној министарској одлуци од 23. августа 1893 год. извршење законодавних одредаба о странцима у Паризу и општинама сенског департмана стављено је у дужност управнику париске полиције. Према овоме, пријаве о којима је реч у овим законодавним одредбама, странци су дужни подносити париској префектури.

Продавнице барута и фабрика патрона. Полицијска наредба од 1. марта 1902 год. утврђује максимум количине барута и патрона, коју продавци могу држати у својим продавницама: 23 килограма барута, 25.000 патрона за лов и 25.000 револверских.

Израда патрона за лов такође је регулисана овом наредбом. Дневно се може израђивати највише до 3.000 патрона, напуњених пирокселинским и до 500 напуњених црним барутом. Рад се допушта само у местима потпуно изолисаним и под условом које администрација постави за сваки случај понаособ.

Према полицијским наредбама: од 7. јуна 1856 год. и 25. јула 1862 год. забрањено је пуцање из ватреног оружја, бацање малих и великих ракетли и прављење ватромета по улицама и насељеним дворштима у Паризу. Ово може бити само по нарочитом полицијском одобрењу.

Лутрије. Извршење закона о лутријама од 21. маја 1836 год. у Паризу и ресору париске полиције стављено је у дужност париском префекту. Као год и окружни начелници, тако и он даје допуштење за лутрије до 5000 динара, а по одобрењу министра унутрашњих дела и за оне преко 5000 динара. За лутрије преко 50.000 динара мора се образovati нарочита надзорна комисија од 5 чланова, које такође поставља управник полиције по одобрењу министра унутрашњих дела.

Извлачење згодитака бива у присуству надлежног полицијског комесара, а у времену које управник полиције одреди.

Ако постоји надзорна комисија, онда извлачење бива у њеном присуству.

Пасоши. У смислу декрета од 12. маја 1871. год. VIII управник Париза издаје за цео ресор париске полиције пасоше и за иностранство и за унутрашњост Француске. Свако лице, које тражи пасош, дужно је доказати свој идентитет, било старим пасошем било нарочитим уверењем полицијског комесара.

Према једном споразуму са друштвима за експлоатацију железница, лица која добију бесплатан пасош од париске полиције, као сиромашна, могу се возити железницом у пола цене.

Судска полиција.

Одељење париске префектуре, које обављају послове судске полиције, ова су: *полицијски комесаријати, одељење сигурности, бригаде за истраживања и одељење за судску идентификацију.*

Функције полицијских комесара, као помоћника прокуратора републике, опредељене су кривичним поступком.

Одељење сигурности. Са гледишта судског, одељење ово занима се поглавито убиствима, крупнијим крађама, фабрикацијом и растурањем лажног новца, хартија од вредности ит.д. Једна секција овог одељења нарочито се стара о извршењу налога генералног прокуратора и прокуратора републике, а друга осигурава репресију криваца по закону о лову. *Покретна бригада*, која зависи од одељења сигурности, занима се поглавито преступима и иступима против јавног морала.

Прва бригада за истраживање стара се о извршењу декрета од 2. октобра 1888 год. и закона од 8. августа 1893 год., који се односе на странце, настале у Француској, као и о извршењу закона од 3. децембра 1849 год., који се односи на прогнате странце. Она истражује и гони: закупце тајних коцкарница, организаторе недозуштених лутрија, експлоататоре кладионица на коњским тракама ит.д. Она даље истражује и оптужује судовима личности, које бесправно носе декорације и свештеничко или војничко одељење, као и личности које бесправно обављају лекарске, апотекарске и зубно-техничке послове.

Друга бригада стара се о извршењу законодавних одредаба које се односе на посредничке биро-е и патронске и радничке синдикате, док трећа бригада поглавито води надзор над анархистима.

Одељење за судску идентификацију створено је декретом од 11. августа 1893 год. Има три секције: антропометријску, судско-фотографску и за сређивање ранијих осуда.

Буџет париске полиције у години 1901 износио је 41,294.308·28 дин.

Ова сума утрошена је:

а) на општинску полицију 35,653.611·28 динара.

б) на полицију у сенском департману 3,770.907 дин.

в) на полицију у париским предграђима 1,869.690 дин.

Пензије персонала париске префектуре регулисане су уредбом од 12. априла

1831 год. која је модификована у корист агената и чиновника општинске полиције декретом од 28. новембра 1859 год. Број година за пензију смањен је овим декретом од 30 на 25 год., под извесним условима, а у године за пензију урачунате су и године војничке службе. Декретом од 7. априла 1880 год. максимум пензије чиновника ограничен је на 6000 динара, а за њихове удове на трећину пензије коју су њихови мужеви имали или су могли имати.

Независно од пензије, која се добија по годинама службе, чиновници и агенти општинске полиције, на случај онеспособљења за службу или услед укидања звања, који су навршили 15 год. службе, могу, према одлуци општинског одбора од 26. марта 1904 год., добити годишњу ренту, сразмерно годинама њихове цивилне и војничке службе.

Д. Ђ. Алимпић

ПСИХОЛОГИЈА ЗЛОЧИНА И ЗЛОЧИНЦИ СПЕЦИЈАЛИСТЕ

(НАСТАВАК)

Оцеубице су махом индивидуе, које се често неће да нађу у животу како треба, а наравно, већином нису ни у стању да се нађу у животу. По њиховом мишљењу живот им је са свим несношљив; они пате од претеране осетљивости.

У тренутку у очи самог дела сустрекну се све фаталне околности, бар тако их осећа убица. На тај начин он подлеже и одлучује се на дело. У колико ово изгледа страшно, у толико је објашњиво. Убица породице прожман је и извесним алтруизмом. Он припада својој породици. Породични је живот у опште срећан, срдчан. Кад би убици породице сама породица била равнодушна, он би требао само да постане самоубица, а да не узима на себе тешки грех убиства целе породице.

На самоубилачки начин свршава са животом само такав карактер, кога се породица не тиче, или који може да остави своју породицу у збринутим приликама. Породични убица неће да остави тако лако своје, који су без њега изгубљени или се с тешком муком имају да пробијају кроз живот. Он их неће да остави несрећи, за коју се и сам не осећа дорастао.

Сем те наклоности ка породици, неки пут може бити од утицаја и одвратност, мржња и презирање осталог света. Човек се осећа тако, као да свет неправедно поступа према њему. Био је вредан и савесан, али то ништа није помогло, — напредовати се није могло. Таквоме човеку изгледа, да су га сродници и пријатељи напустили и не помажу га; остао је сасвим усамљен и напуштен на овоме свету. Али превиђа се, да већина кривице пада на сопствени карактер. Тако човек осећа према ближњима и неће да им пружи то задовољство, да виде како му породица све више пропада; стара се да им покаже своје презирање и да им одузме сваку прилику да задају бола његовој породици.

На тај начин убице својих породица представљају са свим особиту врсту злочинаца. И они не осећају готово никаквог кајања због свога дела, већ сматрају да су за то извршење били у праву. Кад намеравамо самоубиство не испадне за руком, што махом зависи од случаја, они и доцније жудно желе, да иду ка својима. У пркос брижљивој припреми свога плана, ипак они увек раде под притиском јаког, депримираног афекта.

Паликућа (злочинац који врши паљевине).

Најбољи састав (написан на основу практичног искуства и знања и најопсежније литературе) о томе, који све мотиви доводе човека да постане паликућом, јесте *„Ручна књига за истраживање паљевина“* од д-ра Алберта Вајнгарта, као и *„Криминална Тактика“*¹⁾ од истог писца.

Као главни мотив, код кога је претежна радња разума и размишљања, јесте тако звана индустријска или шпекулациона или осигуравајућа паљевина; у овим случајевима учинилац врши паљевине у намери, да прибави премију осигурања за себе или за неког другог. У највише случајева учинилац ће бити човек, који се не би иначе решио на извршење других казнимих дела, која се извршују ради прибављања извесне добити, као што су крађа, утаја и фалсификовање исправа, или највише превара; то су махом људи, који су готови да изврше дело, за које није потребно никакве нарочите прилике, никакве умешности, а пре свега никакве храбрости.

И овде се, дакле, показују три главне полазне тачке, са којих већина паликућа полази.

Паљевина, нарочито у сопственим одајама и просторијама, већином захтева врло мало личне храбрости. Место за потпаљивање може да се припреми у највећем миру и спокојству, а тако исто и да се ватра подстакне. У стог сена или у колибу, ту је најлакше сопственику да баца уапљену цигару или жижицу.

С друге стране припремне радње могу да буду извршене на такав начин, да их други нису у стању да сазнаду; међу најређе случајеве спада то, да неко буде ухваћен или изненађен приликом извршења саме паљевине.

И треће, та сигурност од тога, да неће бити ухваћени на делу, нити да су они извршили дело, појачава се тиме, што у случајевима кад ватра добро захвати место где је потпаљена, никада не оставља за собом таквих трагова, који би могли иследнику послужити за полазну тачку у томе, да стоји дело злонамерне паљевине; то је нарочито онда случај, кад је злочинац јако предострожан и пази да на њему не остану никакви трагови или флеке од ватре и чађи, или кад паметно рукује са материјалом којим потпаљује ватру, н. пр. петролеумом.

За оцењивање таквих паликућа ваља имати даље у виду, да су то њихова соп-

¹⁾ Види српски превод *„Криминална Тактика“* — ручна књига за истраживање злочина, у преводу Д. В. Бакића. — Београд 1905.

ствена покретна добра или њихове сопствене имобилије, које они пале. Ко своје мобилије на туђем земљишту пали, не узима на себе никакву одговорност за туђе имобилно добро, пошто је он оно осигурао. На простирање ватре на туђе мобилије већином се не рачуна, а да ли су и оне осигуране, на то се ни најмање не помишља.

На тај начин никаквој сумњи не подлежи тврђење, да осигурање имања по народу има своју психолошки тамну страну у томе, што служи као подстрек за вршење паљевина. Приликом извршења паљевина из рачуна готово се никада не мисли на већу опасност коју оне производе или чак и на уништење људских живота. И сељак, који потпаљује своју колибу не нада се и заиста не жели да ветар разнесе варнице по селу од крова до крова, а то се ипак при том дешава.

Индустријска паљевина врши се ради постигнућа најразноврснијих користољубивих циљева. Вајнгарт поставља читав низ категорија. Учиницац хоће да га јевтиније кошта зидање. По селима су толико и толико пута све сопственици кућа потпаљивали куће да би новцем од осигурања добили могућности да сазидају лепше и угодније зграде. Ту спада и случај са општинским председником Бартелом, који је непрекидним вршењем паљевина постигао циљ, да улепша целу варош.

У једном напису о паљевинама воденица, од Херберга (*Mitteilungen für öffentliche Feuerversicherungsanstalten, 1891*), износи се, да многи воденичари намерно пале своје старе воденице, које нису способне да издрже конкуренцију, не би ли осигуравајућом премијом подигли нове воденице најновијега система.

Исто се говори и о другим зградама са нарочитим уређењима и конструкцијама, као што су н. пр. фабрике. Многа је паликућа на злочин навело то, што се хтео да отресе каквога земљишта, које му је било врло тешко продати, па је до тога циља лакше дошао, кад је примио новац, којим је осигурао зграду са тога земљишта. Паљевине се врше и за то, да би се претвориле у новац мобилије, које се тешко продају или су застареле или изашле из моде; узме се осигурани новац, да би се обновила радња или отпутовало или другог позива датило. При том се још постиже неки пут и други циљ, да се паљевином добије знатно већа сума новаца од вредности онога што је изгорело; то се радило на тај начин, што се још раније осигурало на много већу суму, но што представљају вредност ти објекти, или како слично томе.

Са свим усамљен стоји случај, кад паликућа не прибавља користи добијањем осигуравајуће премије себи самоме или некоме сроднику или другој, већ неком са свим трећем лицу, с којима чак не стоји ни у каквим односима.

Један човек средњих година био је самац - кираџија једне старе куће на селу, склоне паду. Сопственик те куће чешће се пута жалио, да ће скорим морати имати већих издатака или губитака услед рушења или продаје куће. Кираџија запали

ту кућу за љубав своје газди, с којим није стајао ни у каквим нарочитим везама. Никако није могло бити утврђено, да је и сопственик био умешан у дело; паликућа га ни на какав начин није теретио. Овај је тврдио, да је паљевину извршио за љубав своје газди, а и истрагом се није могао утврдити никакав други мотив за извршење дела. Могуће је, да је ту био у питању лажан или претеран алтруизам, једна будаласта жудња, да се другоме испуни наглашена или изражена жеља.

Други опет врше паљевине ни из каквих других разлога, већ само да би дошли до бесплатног пића. У Француској је један ватрогасац извршио безброј паљевина, да би за време њиховог трајања и после њих могао пијанчити, пошто је у дотичном крају био обичај, да ватрогасци приликом пожара имају бесплатно пиће.

Други је опет један паликућа извршио читав низ паљевина, па за тим трчао и први достављао пожар власти, да би добио за то повчану награду, која се таквим достављачима давала. А има их и таквих, који рачунају да ће приликом паљевине или после ње, при поновном грађењу добити рада или прилике за посредничке послове, н. пр. за лифровање кућне грађе и т. д.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Г. Стеван Пантић, писар ср. жичког, пита:

»По § 294. кривичног закона, свако повређење и оштећење туђих ствари, казниће се на тужбу оног, чије су ствари, ако предмет повређени није јавно добро.

По чл. 1. зак. о накнади штете, сваку штету учињену злонамерним противзаконим поништајем необезбеђених ствари, дужна је општина оштећеном да надокнади, ако се кривац не ухвати у року од 30 дана, од кад је иследна државна власт извештена о извршењу.

Ови законски прописи, неједнако се примењују и то:

Неке полицијске власти траже од оштећеног, и ако се кривац не зна, да по § 294. кр. закона поднесе уредну тужбу снабдевену прописном таксом; врше истрагу и за кривцем трагају, па ако кривца пронађу спроводе га суду, у противном доносе о томе решење и траже од општинског суда дијурну за вештаке, па пошто изврше процену и друго што се тражи по чл. 1. зак. о накнади штете, оптужују одговорну општину првостепеном суду за накнаду штете.

Неке, пак, полицијске власти, не траже тужбу од оштећеног, нити врше истрагу по кривичном закону, већ чим приме доставу оштећеног да му је поништај злонамерно учињен на имању, изврше увиђај, наплате од општ. суда дијурну за вештаке, изврше процену и одговорну

општину оптужују првост. суду за накнаду штете по чл. 1. закона о накнади штете, без да траже од оштећеног тужбу и истрагу воде по кривичном закону, па тек после ураде оно што се тражи по закону о накнади штете, за оптужење одговорне општине.

У оба случаја, првостепени судови не стављају примедбе на рад иследне полицијске власти.

Да би се овај рад свуда подједнако примењивао, молим уредништво, да у своје листу да своје мишљење: који је рад полицијске власти од ово двоје правилан?»

— На ово питање одговарамо:

Истина, у § 294. кр. закона изречно стоји, да се повређење и оштећење туђих ствари казни само на тужбу оног, чије су ствари.

Према овоме, а с обзиром на начело постављено у § 4. кривичног судског поступка, власт не би могла да покреће истрагу, за кривице ове врсте, пре него што оштећени подигне тужбу и плати таксу по тачци 227 под в. закона о таксама у напред.

Овако би, велимо, било с обзиром на поменуте законске одредбе.

Али, како је после свију ових поменутих законских одредаба дошао нов закон о накнади штете учињене злонамерном паљевином и намерним противзаконим поништајем туђих ствари, који је у чл. 1. и 21. поставио правило, да општине плаћају оштећеном накнаду штете у свима случајевима кад се кривац не пронађе, или се пронађе али је сиромаш па се од њега наплата не може извршити, на прост његов захтев (чл. 13), не везујући то за ормалну тужбу, и плаћену таксу (чл. 18. и 23), онда је он заменио наређења § 294. кр. зак. и тач. 227. закона о таксама, и власти су дужне да воде истрагу на просту доставу оштећеног.

Ова дужност њихова не престаје ни онда, кад првостепени суд реши питање о накнади штете, пошто општина, која је платила накнаду штете, има право на повраћај те суме од кривца, који би се доцније ухватио — пронашао (чл. 25. поменутога закона).

С обзиром на ово, све иследне власти, пре него што пошљу предмет првостепеном суду да реши питање о штети, дужне су да за себе задрже препис доставе, увиђаја чињеног на лицу места, процене и осталих акта, како би могле и даље водити истрагу за проналазак кривца.

Такса за извиђај и осуду, увек се може ставити на терет одговорној општини за штету (чл. 18. и 23.).

II

Суд општине мијајловачке, актом својим Бр. 976, пита:

»Кад задружни син учини болнички трошак, мора ли отац то да плати или не, пошто син нема свога имања, да би га суд могао узети у попис?»

— На ово питање одговарамо:

Како су друкчији законски прописи кад је болнички трошак за боловање у

болници за душевне болести, него за боловање у другим државним болницама, то се не може дати одговор докле се тачно не каже: за коју је болницу тражена наплата трошка.

Нека, дакле, то суд накнадно објасни.

III.

У чл. 83. закона о општинама стоји: „да би одбор могао донети пуноважну одлуку, треба да у седници буду две трећине одборника; а узима се да је оно решено, на шта пристане половина и један више од дошавших одборника, а ако су гласови подједнако подељени узима се да је оно решено, на којој је страни председник.“

Ова општина има 10 одборника. На једну седницу дошло је 7 одборника, дакле довољан број. Од овога броја, за предлог су гласала 4, а против предлога 3 одборника. Овој тројци придружио се и председник општине, као председник одбора.

Моли се уредништво за објашњење: да ли је ова одлука пуноважна, и која је страна јача у праву, да ли 4 одборника, или ова три са којима је и председник одбора, или је предмет одбачен, и по ком законом пропису.

— На ово питање одговарамо:

Кад год у одборску седницу дође довољан број одборника — две трећине — па се при гласању за какав предлог поделе гласови на две равне половине, онда се узима да је одбор решио оно, зашто је гласао и председник збора, пошто по чл. 79. и 83. закона о општинама и он улази у састав одбора по своме положају.

Према овоме, има се узети да је одбачен предлог о коме говори суд у своме предњем питању.

IV.

Суд општине вучићке, актом својим Бр. 868, пита:

„Да ли су дужни општински судови, и по коме законском пропису, да по значајној дужности шаљу средској власти, као надзорној, преписе својих административних одлука, нарочито оних, које се односе на отпуштање и постављање општинских деловођа?“

Ако нису дужни да шаљу по званичној дужности, а надзорна власт, међутим, ипак тражи да јој се ове одлуке пошаљу, може ли суд да откаже пошљај, нарочито кад нема жалбе интересованих.

И, у опште, мора ли суд да извршује и оне наредбе средске власти, за које нађе да су произвољне?“

— На ово питање одговарамо:

Сама појава овога питања, оваквог какво је, казује, да суд општински ни приближно не схвата свој положај, своје дужности и своја права.

Не схвата, велимо, јер је право надзора средске власти над општинама несумњиво, и она има и право и дужност да се стара, да општина правилно примењује законе.

По чл. 143., 144., 146. и 147. она прати сваки корак општинских власти и сузбија сваку незаконитост, коју би ове ниже власти учиниле.

У то име, она има права да тражи, кад хоће, потребне податке и акте од општине, и ова је дужна да се томе позиву одмах одазове.

Општински судови нити смеју нити имају права оцењивати: да ли су те наредбе и захтеви, који потичу из права надзора, одиста потребни или произвољни.

Специјално за случајеве отпуштања и постављања општинских деловођа власти имају нарочиту дужност да мотре, да у тај положај не улазе они, који немају услова из чл. 114. закона о општинама, и судови су дужни да им даду сва тражена обавештења.

Саветно је, да општински судови никад не гледају на надзор државних власти као на неку неправду, јер се то у опште не чини зато, да би се смањило значај општинских власти, него да се баш одржи њихов углед правилном применом закона за послове, које им је држава доделила као својим првим јединицама, и које они у име њено раде.

V.

Благајник и рачунополагач општине рушањске пита:

„На молбу закупца механе села Рушња, суд и одбор, решењем својим од 29. јануара ове године Бр. 129, смањили су овоме механску кирију од 225.68 динара месечно на 185.68 динара, мање дакле месечно по 40 динара, рачунајући од 1. јануара, што годишње износи 480 динара.“

Ово решење суд и одбор наслонили су на чл. 86. т. 3. и 12. закона о општинама, па га је и начелник средски примио к знању — акт Бр. 3642.

Како сам ја рачунополагач општине рушањске, то молим уредништво да изволи објаснити: да ли је ово решење законито и меродавно за мене у погледу одговорности пред Главном Контролом, ако ја будем начлањивао кирију према овоме решењу, кад она по протоколу лицитације, који иде уз рачуне, треба да буде по 225.68 динара месечно?“

— На ово питање одговарамо:

Истина по тачци 3. чл. 86. закона о општинама, општински одбор „коначно одобрава давање под закуп општинских добара,“ а по тачци 12. овога члана он може решавати о отуђивању општинске покретне имовине у вредности до 200 динара.

Али ни једна од ових двеју одредаба, на које се одбор позвао у својој одлуци, не пружају му право, да он *поклања* општинску имовину.

А оно, што је одбор учинио одлуком Бр. 129, то је просто поклањање.

Јер, ако је одбор већ нашао, да излицитирана сума месечне кирије 225.68. дин. задовољава општинске интересе, па одобрио лицитацију, онда је таква кирија морала и остати.

Тако се има разумети значај тачке 3. чл. 86, а не друкчије.

Отуђивања о којима говори тачка 12. претпостављају одмах и какву накнаду за отуђено добро, а овде тога нема.

За овај специјалан случај одлука одборска не одговара закону ни по томе, што поклоњена сума знатно премаша суму од 200 динара, те тако у опште није мо-

гла бити предмет одборске него зборске одлуке, све и кад би се тачци 12. чл. 86. дао онај значај, који јој одбор даје.

Али кад ова одлука већ постоји, и кад начелник средски није поступио по чл. 152. зак. о општинама, онда не остаје ништа друго, него да рачунополагач писмено скрене пажњу председнику општине на незаконитост ове одлуке, и затражи да је овај задржи од извршења у смислу чл. 91. овог закона, па ако би му он и преко тога издао писмену наредбу, да наплату кирије врши по одборској одлуци, онда он нека тако и ради, јер ће одговорност пред Контролом понети тада председник и одбор.

VI

Деловођа општине богдановачке пита:

„Кад пореско одељење нареди општинском суду, да општински суд, односно деловођа његов, изврши препис распореда од прошле године и разрез пореза по распореду бр. 6. и 4. за ову годину, па у остављеном року, не буде могао овај разрез порезе извршити, које онда овде одговоран и мора бити кажњен — да ли председник или деловођа?“

Да ли је дужан овај посао вршити општински суд и његов деловођа; и да ли се зато ови морају казнити, када суд општински и деловођа већ имају доста других својих послова, за које по специјалним законима морају бити одговорни; и најзад, постоји ли у ком законском наређењу и закону о порезу, да разрез порезе мора извршити општински суд, без суделовања порезника и пореског одељења?“

— На ово питање одговарамо:

По чл. 96. и 97. закона о порезу, распоред пореза бр. 4. и 6. израђују пореске власти.

За израду ових распореда они се могу помоћи и органима оних општина, за које се распоред саставља, али никако се овај не може свршити без суделовања и контроле пореских власти (чл. 98 поменутог закона).

Дужност општинских органа, да помажу у изради ових послова, изводи се колико из природе саме ствари, јер је присуство њихово потребно ради обавештавања о личностима, задрузи и т. д. толико и из наређења чл. 99, 105, 107 и 115. закона о порезу.

Према томе, ако се општински органи не одзову наређењима пореских власти, у границама ових дужности, могу бити кажњени, ако не докажу да су били спречени хитнијим пословима.

У првом реду одговара председник, јер је он старшина суда и издаје наредбе своје особљу, а његови органи одговорни су њему.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Живојин Николић, травар, који је кажњен затвором пресудом кварта дорћолског,

налази се у бегству. Живојин је стар 35 година, малог раста, црномањаст, брија се; у сељачком је оделу. — Акт Управе града Београда Бр. 25137.

Деспот Мијушковић, поткивач из Вукмановца, који одговара за опасну крађу, побегао је из притвора среза левачког. Деспот је стар 19 година, средњег стаса, зелених очију, у опште плав; на глави има један ожиљак од удараца; од одела има на себи: црну сукнену блузу са два црна, везену кошуљу и сукнене панталоне; на ногама првене чарапе, а на глави шајкачу. — Денеша начелника среза левачког Бр. 6213.

Стојан Живадиновић, из Јасике, који је осуђен због опасне крађе, побегао је из притвора среза расинског и до данас није пронађен. Стојан је стар 22 године, високог раста, црних очију, малих црних бркова; од одела има копоран и панталоне од шајка; на ногама има црне везене чарапе и опанке са кајшима, а на глави шајкачу. — Акт начелника среза расинског Бр. 11185.

Владимир К. Петровић, чиновник друштва «Србије», утајио је друштву 4.208 дин. и побегао незнано куд. Владимир је стар 30 година, средњег раста, црних дебелих бркова, у обичном оделу. — Акт Управе града Београда Бр. 9670.

Милица Стојановић, из Бавата у Аустро-Угарској, извршила је крађу ствари и новца Светозару Јанковићу, тежаку из Параћина, и побега. Милица је стара 50 година, високог раста, око уста роава, црномањаста; на себи има сукњу и реклу од поркета. — Денеша начелника среза параћинског Бр. 11757.

Непознати крађивац пре неколико дана украо је Јакову Калмићу, трговцу из Београда, ове ствари: једну златну дијаманску грану у вредности 150 динара, један бели креветски чаршав и једну везену свилену мараму. — Акт Управе града Београда Бр. 24148.

Илија П. Васиљевић, из Мелнице, ноћу између 17. и 18. тек. м-ца извршио је опасну крађу и побегао. Илија је стар 40 година, високог раста, великих граорастих очију, црне косе; у оделу је сељачком, на глави има јагњешћу шубару. — Денеша начелника среза млавског Бр. 10295.

Милтен Петров, бугарски војни бегунац, по занимању лончар, а осуђеник пожаревачког каз. завода, побегао је са рада из Љубичева. Милтен је стар 24 године, средњег раста, црне косе, обрва и очију, округлих образа, танких црних бркова, брија се; на певаници леве ноге има белегу од уједа пса; од одела има на себи: капут од црног шајка, панталоне од сиве материје, на глави шубару, а на ногама ципеле. — Денеша Управе пожаревачког казног завода Бр. 2040.

Драгутин Цонић, зваши „Вражанче“, коцкар, чим је сазнао да је осумњичен за опасну крађу, побегао је из Ниша. Драгутин је стар 17 година, сувоњав, црномањаст; у оделу је затворене боје, на ногама има нове ципеле, а на глави шубару. — Денеша начелства округа нишког Бр. 11134.

Драгомир Фетаовић, из Свираца у срезу јабланичком, 12. тек. м-ца извршио је убиство и побегао. Драгомир је стар 23—24 године, средњег стаса, сувоњав, плавих очију, дугу-

љастог лица, малих смеђих бркова, брија се; од одела има на себи: гуњ и чакшире од сукна, на ногама просте грађене опанке, а на глави капу (арнаутски ђулав). — Акт комесара полиције у Медвеђи Бр. 4292.

Владимир Јовановић, из Добрња, који је био у притвору среза моравског округа пожаревачког због опасне крађе, 25. тек. м-ца побегао је незнано куд. Владимир је стар 18 година, омален, прилично развијен, у опште плав, роав од богиња; на себи има кошуљу и гаће од сељачког платна, босоног је, а на глави има сламни шешир. — Денеша начелника среза моравског округа пожаревачког Бр. 8295.

Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за свима побеглим личностима учине најживљу потеру, и у случају пропаласка стражарно их упуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројева акта или денеша.

Т Р А Ж Е С Е

Борисава Димитријевића, шегрта из Пожаревца, који је пре неки дан отумарао из радње свога газде незнано куд, тражи начелство окр. пожаревачког ради предаје родитељима. Борисав је стар 14 година, у опште црномањаст; врло брзо говори; на себи има сив капут, шарене панталоне, на ногама ципеле, а на глави црн шешир. — Акт начелства Бр. 7285.

Благоја С. Радивојевића, **Крсту Момчиловића**, **Стојанчу-Стамена Милосављевића**, **Стојмена Ђорђевића** и **Аврама Ђ. Момчиловића**, дунђере, тражи начелник среза масурничког ради издржавања полицијског надзора. **Благоје** је стар 40 година, средњег раста, у опште црномањаст, малих црних бркова и сакат у леву руку; **Крста** је стар 33 године, средњег раста, црномањаст, црних бркова; **Стојанче** је стар 21 годину, цун, средњег раста, у десну руку сакат; **Стојмен** је стар 30 година, средњег раста, врло малих бркова, у опште плав; **Аврам** је стар 25 година, средњег раста, сувоњав и црномањаст; сви су у сељачком сукненом оделу. — Акт начелника среза масурничког Бр. 4525.

Милорада — Милету, сина **Животе Милорадовића**, земљоделца из Трнаве, који је 1. тек. м-ца отумарао од своје куће, па се ни до данас није вратио, тражи начелство округа крагујевачког ради предаје родитељима. **Милета** је стар 14—15 година, средњег раста, у опште плав, цуних образа, граорастих очију, издубљеног носа; од особених знакова има: а) у горњој вилици нема два предња зуба; б) на коленису десне ноге, страна антеријорна, има један младеж у величини петпарца; в) на једној јагодици, кад се насмеје, има малу јамницу; у оделу је сељачком. — Акт начелства Бр. 9527.

Стевану, кћер **Уроша Лазаревића**, из Међудужја, која је пре кратког времена отумарала од своје куће, тражи начелник ср. комсајског, ради предаје родитељима. **Стевана** је стар 30 година, средњег стаса, цуних округлих образа, плаве косе, црних обрва, граорастих очију; на себи има сукнену угаситу реклу, а на ногама пануче. — Акт начелника Бр. 12476.

Нека све полицијске и општинске власти живо потраже нестала лица и пронађене упуте именованим властима, које су тражење захтевале.

К Р А Ђ Е С Т О К Е

Радосав Марковић, из Велике Крне, слуга Живојина Павловића, из Брежана, 23. тек. м-ца украо је своје газди једну кобилу, матору 8 године, затворено-доратасте длаке, и једно седло и по томе одјахао незнано куд. Радосав је малог раста у опште плав; од одела има на себи: црвену поткошуљу, кошуљу, чакшире и опанке, а на глави бео шешир. — Денеша начелника среза пожаревачког Бр. 10818.

Ноћу између 11. и 12. т. м-ца непознати крађивци украли су једну кобилу Драгомиру Катанићу, тежаку из Бечња. Кобила је матора 3 године алатасте длаке, у десну задњу ногу путаста, без жига. Акт начелника среза љубињског Бр. 8978.

Ноћу између 24. и 25. тек. м-ца непознати крађивци украли су једног коња Јовици Јевђеновићу и једног Душану Настасовићу, из Барича, па их затим унрегли у кола и по свој прилици отишаи путем за Обреновац. Један је коњ матор 8 година, средње висине, на врату има жиг положено „К“; други је коњ матор 10 година, средње величине, са жигом „О“. — Денеша начелника среза посавског округа београдског Бр. 9489.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове покраје и крађивце.

С К Р Е Ћ Е С Е П А Ж Њ А

Између 20. и 22. тек. месеца непознати крађивац украо је из суднице општине Изворске један општински печат са натписом: «Суд Општине Изворске» и грбом Краљевине Србије.

Скреће се пажња свима полицијским и општинским властима на појаву овог печата, а у исто време препоручује им се, да крађивца живо потраже и нађеног спроведу начелнику среза сврњинског с позивом на акт Бр. 6848.

Н А З Н А Њ Е

Комилети «Полицијског Гласника» за године: 1905., 1906. и 1907. у елегантном тврдом повезу могу се добити у уредништву по цену од 15 динара за једну годину. За оне, који сва три комилета узму уједно, цена је свега 40 динара.

Комилети овога листа у меком повезу за године: 1906. и 1907. коштају по 12 динара или оба заједно 20 динара.

Комилети за 1908. годину готови су такође, и они у елегантном тврдом повезу коштају 20, а у меком повезу 15 динара.